

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Гладун Л.М.

Науковий керівник: Ковальчук С.Я.

Досліджено коло діяльності спеціалізованих небанківських установ, які на відміну від банків можуть акумулювати грошові заощадження на довготривалі строки, а значить здійснювати довгострокові інвестиції. Звернуто увагу на мету створення лізингової компанії «Украгролізинг» для забезпечення діяльності сільськогосподарських виробників.

В останні роки на національних ринках позикових капіталів розвинутих країн важливу роль стали відігравати спеціалізовані небанківські кредитно-фінансові інститути, які посіли важливе місце в накопиченні та мобілізації грошового капіталу. До числа цих установ слід віднести страхові компанії, пенсійні фонди, позиково-ощадні асоціації, будівельні товариства, інвестиційні та фінансові компанії, благодійні фонди, кредитні спілки. Ці інститути суттєво потіснили банки в акумуляції заощаджень населення і стали важливим постачальником позикового капіталу. Зростанню впливу спеціалізованих небанківських установ сприяли три основні передумови: зростання доходів населення в розвинутих країнах, активний розвиток ринку цінних паперів, надання цими установами спеціальних послуг, які не можуть надавати банки. Крім того, коло спеціалізованих небанківських установ (страхові компанії, пенсійні фонди) на відміну від банків можуть акумулювати грошові заощадження на довготривалі строки, а значить здійснювати довгострокові інвестиції [2].

Метою статті є визначення основних форм діяльності цих установ на ринку позикових капіталів ,які зводяться до акумуляції заощаджень населення, надання кредитів через облігаційні позики корпораціям та державі, мобілізації капіталу через всі види акцій, надання іпотечних та споживчих кредитів, а також кредитної взаємодопомоги. Вказані інститути ведуть гостру конкуренцію між собою як за залучення грошових коштів, так і в сфері кредитних операцій.

Результати досліджень показали, що інвестиційні компанії здійснюють кредитування малих та середніх фірм, їх інвестиційні програми розраховані, як правило, на недовготривалий період і здійснюються в невеликих масштабах на відміну від інвестиційних банків. Інвестиційні компанії бувають двох видів: відкритого та закритого типу. В першому випадку інвестиційні компанії зобов'язуються викупити свої акції у акціонерів, в другому - ні.

Фінансові компанії здійснюють кредитування клієнтів шляхом купівлі їх боргових зобов'язань. Серед фінансових компаній важливе місце посідають холдинг-компанії. Купівля зобов'язань дозволяє їм тримати великі пакети акцій компаній і здійснювати контроль над їх діяльністю. До фінансових компаній відносяться і кредитні установи, що обслуговують гуртову та роздрібну торгівлю, зокрема, діючі у сфері споживчого кредиту. Пенсійні фонди створюються фірмами для виплати пенсій працівникам і службовцям. Створення таких фондів дозволяє зменшити податкові платежі фірми та використовувати їх для купівлі акцій інших компаній, що забезпечує зміцнення фінансової могутності даної компанії. У західних країнах пенсійні фонди створюються приватними та державними корпораціями, фірмами та підприємствами для виплат пенсій та допомоги працівникам і службовцям. Кошти цих фондів утворюються за рахунок внесків робітників, службовців, підприємств, а також прибутків від інвестицій самих пенсійних фондів. У пенсійних фондах західних країн акумулюються значні кошти, які інвестуються переважно в акції акціонерних компаній як на національному, так і на міжнародному ринках позикових капіталів. Профспілкові фонди є самостійною ланкою західної кредитної системи. Уряд заохочує розвиток пенсійних фондів, тому що частина їх резервів розміщується у короткострокові і довгострокові цінні папери [2].

З метою прискорення розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування, реформування системи виробництва та забезпечення агропромислового комплексу технікою, обладнанням і запчастинами, постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 1997 р. № 1144 було схвалено пропозицію Міністерства промислової політики України про створення лізингової компанії «Украгро-машінвест» у формі відкритого акціонерного товариства як одного із суб'єктів використання державного лізингового фонду. Можна сказати, що саме цим нормативним актом в Україні була створена перша державна лізингова компанія, а вже майже через півроку, з метою створення ринкових умов матеріально-технічного і сервісного забезпечення сільськогосподарського виробництва, постановою Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1999 р. № 225 було утворене державне лізингове підприємство «Украгролізинг», яке стало правонаступником прав та обов'язків, що впливали з договорів, укладених дирекцією державного лізингового фонду як розпорядником його коштів [3].

Основною метою створення державного лізингового підприємства «Украгро-лізинг» було забезпечення сільськогосподарських товаровиробників та переробних підприємств необхідною їм технікою. Таке забезпечення здійснювалось за рахунок коштів державного бюджету та на підставі договору лізингу, укладеного між Украгро-лізингом, лізингодавцем і лізингоодержувачем. Обов'язковою умовою укладення такого договору було його погодження з Міністерством аграрної політики України. Як і будь-яка інша лізингова компанія, створена за участю держави, Украгролізинг був обмежений в своїй діяльності. Так, він міг укласти угоди лише з певним колом клієнтів, предметом же таких угод могло бути лише конкретно визначене майно — вітчизняна сільськогосподарська техніка та двигуни до неї. Зі змісту пп. 1,2 постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 1999 р. випливає, що Украгролізинг виконує роль фінансового посередника безпосередньо між товаровиробником (продавцем майна) та господарюючим аграрним суб'єктом, який набуває майно в лізинг (лізинго-одержувачем) [1; 2].

Діяльність Украгролізингу обмежується ще однією умовою. Відповідно до п. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 1999 р. забезпечення сільськогосподарських товаровиробників та переробних підприємств необхідною технікою здійснюється на умовах фінансового лізингу. З позицій сільськогосподарських товаровиробників (потенційних лізингоодержувачів) ця вимога є слушною. Адже саме фінансовий лізинг дає можливість набути майно в користування з метою його подальшого придбання у власність. Можливість такої компанії брати участь в операціях фінансового лізингу значно розширює коло її діяльності, що сприяє її ефективному розвитку, та структурній перебудові аграрного сектора економіки і забезпеченню ефективного функціонування сільськогосподарського виробництва в умовах ринкової економіки. Це у свою чергу сприяє розвитку конкурентного середовища на ринку послуг з технічного обслуговування сільськогосподарської техніки [3].

Зазначимо, що метою діяльності Украгролізингу є, насамперед, сприяння реалізації державної політики в агропромисловій сфері, забезпечення ефективного функціонування і розвитку сільськогосподарського виробництва шляхом передачі сільськогосподарським товаровиробникам на умовах лізингу машин та обладнання, надання виробничих послуг, організації технічного сервісу та, відповідно, одержання прибутку від провадження вищевказаної підприємницької діяльності.

Зважаючи на вищевикладене можемо зробити висновок, що вітчизняний законодавець найбільше уваги приділяє розвитку лізингу саме в АПК. На наш погляд, це дає можливість створювати умови для залучення інвестицій і в інші стратегічно важливі галузі економіки. На користь цього твердження свідчить вже розглянутий нами досвід зарубіжних країн, який вказує на закономірний зв'язок між наданням пільг учасникам лізингових відносин та безпосереднім їх розвитком. Підтримка лізингових правовідносин в сфері АПК, за відсутності такої підтримки в галузях, від яких залежить і розвиток самого АПК, не може дати позитивного результату. Отже, питання відродження виробництва машинобудівної, приладобудівної та інших наукоємних галузей є особливо актуальним на сьогодні. На наш погляд, у правовому регулюванні лізингових відносин повинен сформуватись новий напрям — підтримка розвитку лізингу в стратегічних галузях економіки.

Література:

1. Указ Президента України „Про додаткові заходи щодо подальшого розвитку лізингу в аграрному секторі економіки” 23 лютого 2001 р. // ВВРУ.-2001.-№ 20
2. Информационно-аналитическая газета. RU Конкуренентоспособная, 29.092005 // Интернет издание www.gazeta.ru/2005/09/28/oa
3. Косенко О. Лізинговий ринок: проблеми його розвитку в Україні // Цінні папери України.-2005.-30.-с18-20

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ ТА ІНТЕРНЕТ

Федченко В.В.

Наукові керівники: доцент **Киш Л.М.**

асистент **Гапчак Т.Г.**

Розглядаються проблеми та особливості розвитку електронної комерції та Інтернету в сучасному інформаційному секторі економіки. Проведено порівняльний аналіз електронної комерції з традиційною торгівлею. Визначено динаміку розвитку Інтернет-реклами, її регулювання та економічну ефективність.

Постановка проблеми. На сьогодні можливості екстенсивного розвитку світової економіки практично вичерпані; зростання конкуренції призводить до падіння різня рентабельності. Поява нових інформаційних технологій, зокрема Інтернет-технологій та мобільних